

V Bruseli 5. 6. 2019
COM(2019) 500 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE,
RADE, EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU
A SOCIÁLNEMU VÝBORU, VÝBORU REGIÓNOV A EURÓPSKEJ INVESTIČNEJ
BANKE**

Európsky semester 2019: odporúčania pre jednotlivé krajiny

1. ÚVOD

Európske hospodárstvo už siedmy rok po sebe rastie. Počas Junckerovej Komisie sa miera investícií vrátila na predkrízové úrovne; zamestnanosť je historicky najvyššia a celkovo sa znížil verejný dlh.

Európske hospodárstvo bude rásť ďalej aj tento a nasledujúci rok, keďže všetky členské štáty zaznamenali pozitívny rast aj napriek menej priaznivým podmienkam. Minulý rok ovplyvnili európske hospodárstvo globálne ťažkosti súvisiace s pretrvávajúcim obchodným napätím, zvýšenou mierou neistoty a na sklonku roka aj s výrazným sprísnením medzinárodných finančných podmienok. Hlavným stimulom hospodárskeho rastu by mala byť tento aj budúci rok domáca spotreba, ktorú posilní ďalšie zvýšenie zamestnanosti a príjmov, nízke náklady na financovanie a v niektorých členských štátoch aj podporné fiškálne opatrenia.

Modernizácia európskeho hospodárstva sa bude môcť naďalej spoliehať na užitočný kompas, ktorý mu poskytujú účinné štrukturálne reformy sprevádzané dobre cieleými investičnými stratégiami a zodpovednými fiškálnymi politikami. Odporúčania pre jednotlivé krajiny prijaté v kontexte európskeho semestra vedú členské štáty k tomu, aby adekvátne reagovali na staré aj nové výzvy a dosiahli hlavné spoločné ciele politik. V kontexte európskeho semestra je zásadne dôležité, aby sa naďalej presadzoval „účinný trojuholník“, ktorý spočíva v podpore investícií, efektívnych reformách v prospech udržateľného a inkluzívneho rastu a zdravých fiškálnych politikách. Odporúčania pre jednotlivé krajiny zároveň usmerňujú, ako posilniť výkonnosť a správu hospodárskej a menovej únie, a v súlade s odporúčaním o hospodárskej politike eurozóny v roku 2019 aj odolnosť ekonomík eurozóny¹, a ako pokročiť v sociálnom zblížovaní v súlade s európskym pilierom sociálnych práv.

Vzhľadom na slabé miesta globálneho rastu je čoraz dôležitejšie vytrvalo riešiť štrukturálne problémy ekonomík EÚ. Vzhľadom na rastúce hospodárske riziká a neistotu je kľúčové, aby sa vďaka dôraznejšiemu vykonávaniu a uprednostňovaniu reforiem zlepšila odolnosť a potenciál rastu našich ekonomík. Súčasťou toho je zvýšiť dosah a mieru inovácie, ako aj zabezpečiť kvalitu a relevantnosť zručností pre pracovný trh. Aby sa vplyv pomalšieho rastu na zamestnanosť a nerovnosť zmiernil, musíme predovšetkým napomáhať sociálne začleňovanie, chrániť a podporovať investície a zvýšiť kvalitu verejných financií. Hospodárske spomaľovanie upozorňuje aj na to, že v eurozóne potrebujeme dosiahnuť symetrickejšiu rovnováhu. Členské štáty by mali pokračovať v zlepšovaní udržateľnosti verejných financií, a to najmä v prípade vysokej miery zadlženosti. Zároveň členské štáty, ktoré majú fiškálny priestor a nízku mieru investícií, by ho mali využiť na podporu rastového potenciálu. K vyššej produktivite a odolnosti hospodárstva EÚ prispeje posilnenie jednotného trhu a zlepšenie vzájomnej komplementarity medzi politikami jednotného trhu a národnými štrukturálnymi reformami. Na globálnej úrovni predstavuje jednu z hlavných príležitostí na tvorbu pracovných miest a rast v Európe obnovená stratégia spolupráce s Čínou.²

Investície a reformy musia byť vo vzájomnom súlade. Komisia zamýšľa týmto balíkom dosiahnuť najmä ďalšie zosúladenie investícií a reforiem a súdržnejší rámec politik. V zmysle

¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5097-2019-INIT/en/pdf>

² <https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-eu-china-a-strategic-outlook.pdf>

podrobnej analýzy investičných potrieb a problémov jednotlivých členských štátov, ktorú Komisia poskytla v správach o jednotlivých krajinách, sa odporúčania pre jednotlivé krajiny v roku 2019 viac zameriavajú na investície.

Hoci fondy EÚ nemôžu vyriešiť všetky investičné potreby, poskytujú veľkú príležitosť zaplniť konkrétne investičné medzery zistené v odporúčaníach pre jednotlivé krajiny. Keďže Komisia v návrhoch na nasledujúci viacročný finančný rámec EÚ zefektívnila politické prepojenie európskeho semestra s financovaním EÚ v období 2021 – 2027, finančné programy EÚ ako InvestEU, Nástroj na prepájanie Európy, Horizont Európa a fondy na politiku súdržnosti prinesú významné príležitosti. Zvlášť dôležité bude programovanie budúcich fondov na politiku súdržnosti EÚ. Práve sa začal dialóg so štátnymi a regionálnymi orgánmi o zlepšení využívania európskych štrukturálnych a kohéznych fondov³ na národnej úrovni v období 2021 – 2027 a v záujme úspešného programovania sa v odporúčaníach pre jednotlivé krajiny a správach o jednotlivých krajinách poskytuje analytický rámec.

2. HOSPODÁRSKY VÝHLAD, CELKOVÝ POKROK V OBLASTI REFORIEM A NÁPRAVA NEROVNOVÁH

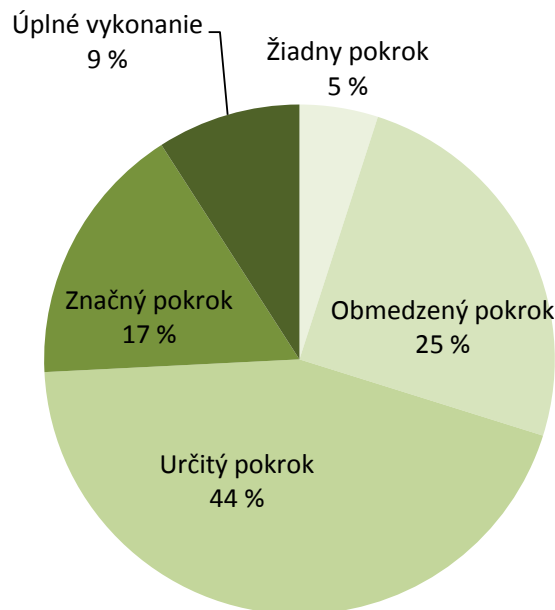
Očakáva sa, že hospodárstvo Európskej únie bude tento aj budúci rok ďalej rásť, hoci pomalším tempom. Jednou z príčin očakávaného spomalenia hospodárskeho rastu v roku 2019 je rozsiahly negatívny vplyv vonkajšieho prostredia na odvetvia orientované na vývoz. V niektorých veľkých európskych ekonomikách mali vplyv na výrobné výsledky aj isté špecificky štátne a odvetvové faktory (napr. v automobilovom priemysle). V niektorých krajinách oslabilu dôveru a perspektívu rastu neistota v domácej politike a zvrátenie reforiem. Očakáva sa, že nové pracovné miesta spolu s miernym zvýšením miezd zamestnancov podporia spotrebu a hospodársku činnosť, hoci na tento sentiment negatívne vplýva neistota hospodárskej perspektívy. Investície by mali ďalej stúpať, aj keď v dôsledku menej priaznivého vonkajšieho prostredia a vysokej miery neistoty z hľadiska obchodných politík porastú pomalším tempom. V niektorých členských štátoch by mali pomôcť udržať rast domácej spotreby celkovo priaznivé podmienky financovania a podporné fiškálne opatrenia.

Hoci v posledných rokoch sa výrazne zlepšili základné ukazovatele, odolnosť a potenciál rastu európskeho hospodárstva musíme ďalej zvyšovať. Proti budúcim negatívnym hospodárskym otrasom je kľúčové zvýšiť potenciál rastu a posilniť fiškálny priestor. Vzhľadom na veľké a vzájomne prepojené riziká hospodárskeho výhľadu je potrebné zintenzívniť úsilie o riešenie štrukturálnych výziev a slabých miest, ktoré sa v súvislosti s oslabením hospodárskeho impulzu môžu dostať do popredia. Cez podporu a ochranu investícií do vzdelávania a zručností, kvalitnej infraštruktúry a inovácie sa posilní potenciál rastu našich ekonomik a zároveň sa zvýši agregovaný dopyt. V tomto kontexte je takisto dôležité presadzovať dodržiavanie zásad právneho štátu, najmä nezávislé justičné systémy a pevné protikorupčné rámce. Pokiaľ ide o verejné financie, vysoko zadlžené krajiny by mali uskutočňovať politiky zamerané na zvýšenie fiškálnych rezerv a trvalé znižovanie miery zadlženosti. Zároveň tam, kde fiškálny priestor existuje, ho treba využiť. Vo všetkých členských štátoch by sa malo zvlášť dbať na to, aby výdavky a daňový systém pozitívne stimulovali rast a mali prerozdellovací účinok. V neposlednom rade sa vďaka symetrickejšej rovnováhe v eurozóne zmiernia negatívne účinky znižovania dlhu na rast a výkon našich ekonomik bude menej závisieť od vonkajšieho dopytu.

³ Pod fondmi EÚ na politiku súdržnosti sa myslí Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond+ a Kohézny fond.

Odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané do roku 2018 sa z viac ako dvoch tretín podarilo splniť dosiahnutím aspoň určitého pokroku (pozri obrázok 1). Rôzne odporúčania dohodnuté s členskými štátmi od roku 2011 sa ďalej stabilne plnia. V niektorých prípadoch sa preukázalo, že došlo k zvráteniu niektorých prvkov veľkých reforiem z minulosti. Najväčší pokrok sa dosiahol v oblasti finančných služieb, za ním nasleduje pokrok v právnej úprave pracovných vzťahov a ochrany zamestnanosti. Zvlášť pomaly sa napreduje v rozširovaní daňového základu, zdravotníctve a dlhodobej starostlivosti, ako aj v hospodárskej súťaži služieb.

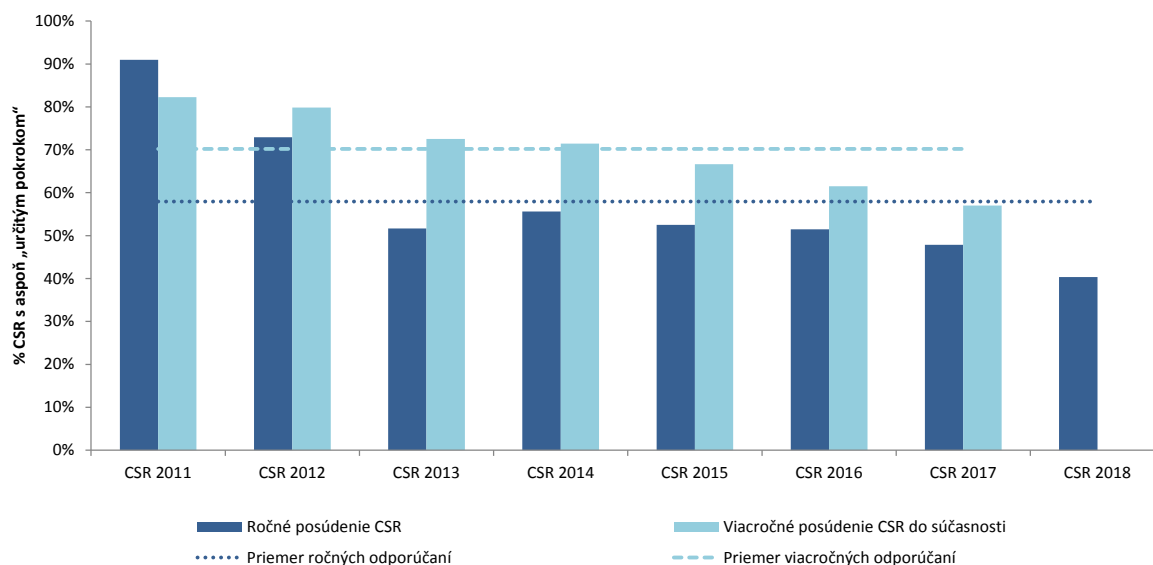
Obrázok 1: Súčasná miera plnenia CSR vydaných v období 2011 – 2018

Poznámka: Toto viacročné posúdenie sa zameriava na plnenie od prvého prijatia odporúčaní až po uverejnenie tohto oznámenia v máji 2019. Do celkového posúdenia odporúčaní pre jednotlivé krajiny v oblasti fiškálnej politiky je zahrnuté dodržiavanie Paktu stability a rastu.

Pri pohľade na reformný pokrok z ročnej perspektívy dosiahli členské štáty v plnení 4 z 10 odporúčaní z júla 2018 aspoň určitý pokrok (pozri obrázok 2). Oproti predchádzajúcim rokom ide o horší výkon. Od februára, kedy sa uskutočnilo posúdenie v kontexte správ o jednotlivých krajinách, sa celkovo nedosiahol žiadny výraznejší pokrok v reformách. Za tým sa však skrývajú rozdiely medzi členskými štátmi a oblasťami politik. Reformám sa aj naďalej výrazne darí v oblasti finančných služieb, hoci v porovnaní s odvážnymi krokmi prijatými bezprostredne po kríze sa pokrok mierne zmenšil. V plnení odporúčaní zameraných na rozšírenie daňového základu a posilnenie hospodárskej súťaže v službách je pokrok stále nedostatočný. Vzhľadom na pretrvávajúce hospodárske a sociálne výzvy a riziká horšieho než očakávaného hospodárskeho vývoja je kľúčové, aby sa zintenzívnením reforiem zvýšila odolnosť ekonomík EÚ.

Obrázok 2: Plnenie odporúčaní pre jednotlivé krajiny: Pravidelné ročné hodnotenie od roku 2011 v porovnaní so súčasnou mierou plnenia

Poznámka: Toto viacročné posúdenie sa zameriava na plnenie odporúčaní od ich prvého prijatia až po uverejnenie tohto oznámenia v máji 2019. V prípade rokov 2011 a 2012 je porovnanie ročného a viacročného posúdenia sťažené v dôsledku rozdielov v posudzovaní odporúčaní pre jednotlivé krajiny.

Náprava makroekonomických nerovnováh napreduje, ale sú potrebné ďalšie opatrenia politik. Niektoré členské štáty naďalej zaznamenávajú historicky vysoké úrovne súkromného a verejného dlhu, ktoré znižujú ich manévrovací priestor na riešenie negatívnych otrasov. Niektoré členské štáty vykazujú znaky možného prehriatia, ktoré súvisí s dynamickým rastom cien obytných nehnuteľností a zvýšením jednotkových nákladov. Obnova rovnováhy zahraničných pozícií je aj naďalej neúplná. Hoci sa podarilo napraviť vysoké úrovne zahraničného deficitu, napriek miernym príznakom úpravy pretrvávajú v niekoľkých krajinách vysoké prebytky bežného účtu. Na vysokom prebytku bežného účtu eurozóny, ktorý sa celkovo nezmenil, sa prejavuje na jednej strane zaostávanie agregovaného domáceho dopytu za hospodárskou činnosťou a na druhej strane zlepšenie konkurenčnej pozície vďaka nepretržitému vývozu. Ďalšia obnova rovnováhy si vyžaduje diferencovaný prístup. Členské štáty s deficitom bežného účtu alebo vysokým zahraničným dlhom si musia udržať lepšiu konkurencieschopnosť, zatiaľ čo členské štáty s vysokými prebytkami bežného účtu by mali zlepšiť podmienky podporujúce vyšší rast miezd a investícií. Na zvýšenie potenciálu rastu je pre všetky členské štáty kľúčové prijať opatrenia, vďaka ktorým sa zlepši produktivita a zvýšia investície.

3. HLAVNÉ CIELE ODPORÚČANÍ NA OBDOBIE 2019 – 2020

Všeobecným cieľom odporúčaní je povzbudiť členské štáty, aby modernizovali svoje hospodárstva a ďalej posilňovali ich odolnosť, a tak zvyšovali svoj potenciál rastu. Vzhľadom na očakávané spomalenie by mali všetky členské štáty považovať za prioritné tie reformy, ktoré chcú dosiahnuť udržateľný a inkluzívny rast. Okrem toho sú v čoraz viac digitalizovaných a globalizovaných ekonomikách potrebné inteligentné investície do

príslušnej infraštruktúry, inovácie, vzdelávania a zručností. Vzhľadom na digitalizáciu, premenlivý trh práce, starnutie obyvateľstva a čoraz zelenšie hospodárstvo je zároveň potrebné zvýšiť úsilie na podporu tvorby kvalitných pracovných miest a zaviesť udržateľné, primerané a inkluzívne systémy sociálneho zabezpečenia.

Za celoštátnymi socioekonomickými trendmi sa v niektorých krajinách skrývajú výrazné regionálne rozdiely. Pri spätnom pohľade je zrejmé, že jednotlivé regióny čerpajú z hospodárskeho rastu v rozdielnej miere. Pri pohľade dopredu je zrejmé, že budúce socioekonomické výzvy nebudú mať na všetky časti spoločnosti rovnaký vplyv. V tohtoročných odporúčaniach, ktoré vychádzajú zo zistení správ o jednotlivých krajinách z roku 2019, sa preto v prípade potreby uvádzajú príslušné regionálne a územné rozdiely. Cieľom je lepšie identifikovať konkrétne investičné potreby a pomocou týchto investícií spolufinancovaných z fondov EÚ na politiku súdržnosti v období 2021 – 2027 podporiť zrýchlenie hospodárskeho a sociálneho zblížovania.

Vzhľadom na čoraz väčšiu neistotu na globálnych trhoch sa do popredia dostáva dôležitosť jednotného trhu. Dobré fungovanie jednotného trhu má zásadný význam, aby mohli firmy získať vysoko kvalitné vstupy za konkurenčné ceny a aby mali poskytovatelia tovaru a služieb v EÚ k dispozícii veľké a likvidné trhy. V minulosti sa venovala pozornosť pomerne nižšej miere integrácie trhov so službami, ale rýchlosť reforiem častoklamala. Implicitné náklady nedostatočnej integrácie trhov so službami sa zvyšujú a prekračujú hranice jednotlivých štátov. Okrem toho možno zlepšiť aj niektoré oblasti trhu s tovarom, najmä pokiaľ ide o vzájomné uznávanie. Ak sa v Európe vytvorí prostredníctvom únie kapitálových trhov naozaj jednotný trh kapitálu, finančný systém bude pripravenejší absorbovať otrasy, keďže podniky získajú rôzne možnosti financovania, a vzniknú nové investičné príležitosti. Podmienkou konsolidácie jednotného trhu je, aby členské štáty zvýšili úsilie pokračovať v integrácii na digitálnej, energetickej, kapitálovej a dopravnej úrovni. Napríklad Taliansku sa odporúča zlepšiť kvalitu infraštruktúry pri zohľadnení regionálnych rozdielov.

Komisia vo februári 2019 zistila nerovnováhy v 13 členských štátoch. Na odporúčania pre jednotlivé krajiny je potrebné nadviazať opatreniami, ktorými sa budú tieto nerovnováhy riešiť. Na základe hĺbkových preskúmaní Komisia dospela k záveru, že v 10 členských štátoch existujú nerovnováhy vyžadujúce postup pri makroekonomickej nerovnováhe (Bulharsko, Chorvátsko, Francúzsko, Nemecko, Írsko, Portugalsko, Holandsko, Rumunsko, Španielsko a Švédsko) a v troch členských štátoch existujú nadmerné nerovnováhy (Cyprus, Grécko a Taliansko)⁴.

- V prípade Chorvátska sa dospelo k záveru, že vzhľadom na zlepšenie hospodárskej situácie a pokrok v politikách už nerovnováhy nie sú nadmerné.
- Grécko sa prvýkrát od ukončenia programu finančnej pomoci podrobilo hĺbkovému preskúmaniu a jeho politiky určené na riešenie nerovnováh sú monitorované na základe rámca sprísneného dohľadu po skončení programu.
- Na Cypre pretrvávajú značné nedostatky, a to napriek zlepšeniu hospodárskej situácie a nedávnomu rozšíreniu politických záväzkov.

⁴ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskej centrálnej banke a Euroskupine: Európsky semester na rok 2019: hodnotenie pokroku pri štrukturálnych reformách a pri prevencii a náprave makroekonomickej nerovnováhy a výsledky hĺbkových preskúmaní podľa nariadenia (EÚ) č. 1176/2011, COM(2019) 150 final.

- V Taliansku sa zhoršil výhľad rastu a verejných financií a nedávnymi politickými opatreniami boli zvrátené niektoré prvky predošlých reforiem týkajúce sa okrem iného aj dôchodkového systému. Komisia vo februári oznámila, že keďže zhoršenie alebo zmiernenie makroekonomických nerovnováh Talianska bude v rozhodujúcej miere závisieť od jeho budúcich politík, Komisia bude dôsledne sledovať, aké záväzky prijme Taliansko na riešenie svojich nerovnováh. V tomto ohľade sa národný program reforiem Talianska na rok 2019 zaoberá štrukturálnymi otázkami nastolenými v odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2018 len čiastočne, pričom v ňom často chýbajú podrobnosti o tých zopár nových prijatých záväzkoch a o harmonograme ich vykonávania. Jeho reformná stratégia však vychádza z už pripravených zásadných reforiem v rôznych oblastiach, čo znamená širokú kontinuitu s bývalými národnými programami reforiem.

Podobne ako v predošlých rokoch sa osobitné monitorovanie v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe bude vzťahovať na všetky krajiny, v ktorých sa zistili nerovnováhy alebo nadmerné nerovnováhy.

Verejné financie a zdaňovanie

Verejný dlh klesá, ale členské štáty napredujú rôznym tempom. Niektoré štáty v posledných rokoch nedostatočne využili priaznivé cyklické podmienky a nízke úrokové miery na znovuvybudovanie fiškálnych rezerv. Iné štáty dosiahli zdravé rozpočtové pozície, vďaka ktorým získali fiškálny priestor na podporu investícií. Súhrnne zostali zámery fiškálnej politiky eurozóny v období 2015 – 2018 prevažne neutrálne a podľa prognózy Komisie sa očakáva, že v roku 2019 budú mierne expanzívne.

Niekoľko členských štátov má aj naďalej vysoký verejný dlh. Ďalšie výzvy so sebou prináša vplyv starnutia obyvateľstva, ktorý si vyžaduje pokračovanie reforiem dôchodkového systému a systémov zdravotníctva a dlhodobej starostlivosti, aby sa zvýšila ich efektívnosť, účinnosť a primeranosť a zachovala ich dlhodobá fiškálna udržateľnosť. Zásadne dôležité sú aj naďalej dôchodkové reformy, ktorých cieľom je nájsť rovnováhu medzi pracovným životom a dôchodkom a podporiť doplnkové dôchodkové sporenie. Tam, kde je to potrebné, sa musia bezodkladne prijať reformy systémov sociálneho zabezpečenia a zohľadniť ich vplyv na dotknuté skupiny. Skúsenosť ukázala, že tieto oblasti patria k najťažšie reformovateľným. Preto sa reformný proces musí bezodkladne začať. Zároveň je potrebné, aby boli od začiatku jeho súčasťou zintenzívnené konzultácie so zainteresovanými stranami. Treba sa jednoznačne vyhnúť zvráteniu reforiem a pokračovať v nich, ak boli prerušené, pretože inak by sa mohla ohroziť fiškálna udržateľnosť a obmedziť potenciál rastu, ako aj medzigeneračná spravodlivosť.

Fiškálnu udržateľnosť eurozóny a jej členských štátov je potrebné posilniť diferencovanými národnými fiškálnymi politikami. Pritom by sa mal zohľadniť dostupný fiškálny priestor a presahy medzi jednotlivými krajinami. Členské štáty, ktoré aj naďalej dosahujú vysoké úrovne verejného dlhu, by mali pokračovať v budovaní fiškálnych rezerv. To by znížilo mieru zraniteľnosti voči otrasom a v prípade ďalšieho poklesu by umožnilo plnohodnotné fungovanie automatických stabilizátorov. V odporúčaní pre jednotlivé krajiny sú v súlade s Paktom stability a rastu stanovené požadované fiškálne úpravy pre členské štáty, ktoré ešte nedosiahli svoj strednodobý rozpočtový cieľ. Členským štátom s primeraným priestorom sa zároveň odporúča využiť fiškálne a štrukturálne politiky v rámci

pravidiel Paktu stability a rastu na zvýšenie verejných investícií, ktoré podporia rast a napomôžu hospodársku rovnováhu.

Zvýšením kvality verejných výdavkov by sa mohla zlepšiť schopnosť verejných financií podporovať rast a sociálnu súdržnosť. Potenciál rastu možno zvýšiť aj tak, že štruktúra verejných výdavkov a príjmov sa viac prikloní k vzdelávaniu, zamestnanosti a investíciám. Preto by sa okrem udržiavania verejných výdavkov pod kontrolou a zlepšovania ich efektivity malo pokračovať v úsilí, aby ich zloženie priaznivo vplývalo na rast. Ak je preskúmanie výdavkov správne koncipované a dôsledne dodržané, predstavuje efektívny nástroj na zlepšovanie zloženia verejných výdavkov, napríklad aj cestou rozširovania priestoru pre produktívne a dobre zacielené investície. Hoci viacero členských štátov už začalo pracovať s rôznymi druhmi preskúmania výdavkov (napr. Cyprus, Estónsko, Luxembursko, Slovensko a Španielsko), ešte stále možno využívanie týchto procesov zintenzívniť, rozšíriť ich pôsobnosť, zlepšiť východiskovú metodiku a užšie prepojiť preskúmania s rozpočtovým cyklom. Keďže v niektorých členských štátoch sa vďaka preskúmaniu podarilo zistiť, v ktorých oblastiach treba zefektívniť výdavky, tieto zistenia sa musia prejavovať v opatreniach politik.

Členské štáty za posledné roky výrazne skvalitnili svoje fiškálne rámce a v mnohých krajinách majú podporu zdravé fiškálne politiky. Viacero členských štátov však musí pokračovať v reformách s cieľom zaviesť dobre koncipovaný a efektívny fiškálny rámec. Chorvátsku a Španielsku sa odporúča posilniť rozpočtový rámec, Rakúsko a Belgicko potrebujú zlepšiť fiškálnu koordináciu a v Poľsku sa žiada ďalej upevňovať rozpočtové postupy. V iných členských štátoch sa však reformy zastavili a na obnovenie reformného úsilia je potrebný nový impulz. Okrem toho všade sa aj naďalej vyžaduje sústredená pozornosť na implementáciu, aby fiškálne rámce splnili svoj účel, ktorým je dosiahnuť alebo zachovať zdravú fiškálnu politiku.

Inkluzívny rast môžu podporiť aj daňové a dávkové systémy. Dobre nastavené daňové a dávkové systémy môžu podporiť súkromné investície a zlepšiť podnikateľské prostredie, motivovať k zapojeniu sa do trhu práce a zvýšiť zamestnanosť, znížiť nerovnosť a prispieť k sociálnej a environmentálnej odolnosti hospodárstva. V tomto ohľade dostalo niekoľko členských štátov odporúčanie, aby odľahčili daňové zaťaženie práce, a tak podnietili udržateľnejší hospodársky rast.

Keďže prioritou Komisie je potlačiť agresívne daňové plánovanie, predložila legislatívne návrhy zamerané na zvýšenie transparentnosti, efektivity a súdržnosti daňového systému. Transpozícia právnych predpisov EÚ a medzinárodných iniciatív pomôže obmedziť prax agresívneho daňového plánovania. Daňové systémy niektorých členských štátov, t. j. Cypru, Maďarska, Írska, Luxemburska, Malty a Holandska, však obsahujú určité prvky, ktoré môžu podniky využívať na agresívne daňové plánovanie.

Rámček 1. Aktuálny vývoj dohľadu v rámci Paktu stability a rastu

Na základe posúdenia programov stability a konvergenčných programov na rok 2019 Komisia podnikla niekoľko krokov aj v rámci Paktu stability a rastu.

Komisia odporúča ukončenie postupu pri nadmernom deficite v prípade Španielska. V nápravnej časti paktu by tak už nezostal žiadny členský štát.

Komisia prijala správy týkajúce sa Francúzska, Belgicka, Cypru a Talianska podľa článku 126 ods. 3 ZFEÚ, v ktorých skúma, ako dodržiavajú kritériá pre deficit a dlh uvedené v zmluve. Pokiaľ ide o Francúzsko, kritériá pre deficit a dlh by sa mali v súčasnosti považovať za dodržané. V prípade

Belgická súčasná analýza nedospela k definitívnemu záveru, či bolo, resp. nebolo dodržané dlhové kritérium. Pokiaľ ide o Cyprus, Komisia sa domnieva, že rozhodnutie o tom, či má krajina nadmerný deficit, si nevyžaduje ďalšie kroky. V prípade Talianska z analýzy vyplýva, že dlhové kritérium treba považovať za nedodržané, a preto je opodstatnený postup pri nadmernom deficite na základe dlhu.

Komisia zároveň odporúča Rade, aby rozhodla, že Maďarsko a Rumunsko neprijali v reakcii na odporúčanie Rady z decembra 2018 v rámci postupu pri značnej odchýlke účinné opatrenia. Pokiaľ ide o Rumunsko, uvedený postup sa začal v júni 2017 po zistení značnej odchýlky v roku 2016. V prípade Maďarska sa postup začal v júni 2018 po zistení značnej odchýlky v roku 2017. Okrem toho Komisia vydala pre Maďarsko a Rumunsko varovanie, že u nich za rok 2018 existuje značná odchýlka od postupu úprav smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu. Ide o tretie varovanie určené Rumunsku a druhé varovanie určené Maďarsku. Komisia odporúča Rade, aby prijala odporúčanie pre Maďarsko a Rumunsko, aby primerane reagovali a túto značnú odchýlku napravili.

Trh práce, vzdelávanie a sociálne politiky

Podmienky na trhu práce sa naďalej zlepšujú. Miera zamestnanosti v EÚ zaznamenáva rekordne vysoké a nezamestnanosť rekordne nízke čísla. Zároveň však medzi krajinami, regiónmi a skupinami obyvateľstva pretrvávajú výrazné rozdiely. Belgicku, Bulharsku, Cyprus, Fínsku, Grécku, Maďarsku, Írsku, Slovinsku a Španielsku sa v prospech lepšieho fungovania trhu práce odporúča zacieliť intervencie na zefektívnenie politik trhu práce a/alebo na zvýšenie kapacít služieb zamestnanosti. Poľsko, Portugalsko a Španielsko by mali vyriešiť vysoký podiel pracovníkov na dočasnú zmluvu a zároveň podporiť prechod na zmluvu na dobu neurčitú.

Ženy sa zapájajú do trhu práce čoraz viac, hoci v druhoch zamestnaní a platobných podmienkach pretrváva rodová nerovnosť. Často ju spôsobujú faktory odrádzajúce od práce, nedostatočné možnosti zosúladiť pracovný a súkromný život či absencia cenovo dostupnej starostlivosti o deti a zariadení dlhodobej starostlivosti. V tejto oblasti dostali odporúčanie Rakúsko, Česká republika, Estónsko, Nemecko, Írsko, Taliansko, Poľsko a Slovensko.

Z hľadiska celoživotného vzdelávania, ktoré zohľadňuje potreby budúcnosti, je kľúčom k získaniu dostatočných zručností a spôsobilostí pre všetkých občanov prístup ku kvalitnému vzdelaniu a odbornej príprave. V kontexte rastúceho nedostatku pracovnej sily a nedostatku žiaducich zručností majú investície do ľudského kapitálu zásadný význam, aby sa naštartoval udržateľný a inkluzívny rast založený na využívaní poznatkov. Napriek tomu je úroveň zručností v niektorých skupinách obyvateľstva aj naďalej nízka. Preto sa viacerým členským štátom odporúča posilniť a zmodernizovať systémy vzdelávania a odbornej prípravy. Opatrenia v prospech získavania zručností pre budúcnosť vrátane tých, ktoré sa zameriavajú na šírenie vzdelávania dospelých, by sa mali zväziť napríklad v Bulharsku, Chorvátsku, Českej republike, Estónsku, vo Francúzsku, v Grécku, Írsku, Taliansku, Lotyšsku, Litve, Poľsku, Portugalsku, na Slovensku a v Slovinsku. Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Chorvátsko, Grécko, Litva, Portugalsko, Rumunsko a Španielsko dostali odporúčanie, aby zlepšili previazanosť svojich systémov vzdelávania a odbornej prípravy s trhom práce. Okrem toho sa odporúča Španielsku, aby znížilo mieru predčasného ukončovania školskej dochádzky, a Cyprus, Grécku a Lotyšsku, aby zvýšili kapacity učňovského vzdelávania a odbornej prípravy. V niekoľkých členských štátoch je potrebné ďalšie úsilie o zlepšenie kvality a inkluzívnosti systémov vzdelávania a odbornej prípravy

s osobitným zameraním na znevýhodnené skupiny, zatiaľ čo Česká republika a Taliansko by mali zvýšiť atraktivnosť učiteľského povolania.

Sociálna situácia sa ďalej zlepšuje, no v pokrytí systémom sociálnej ochrany a prístupe k službám pretrvávajú rozdiely. Miera chudoby klesá, hoci v niektorých členských štátoch je stále vysoká. Niekoľko členských štátov bojuje s problémom chudoby zamestnaných. Niektoré znevýhodnené skupiny, napríklad ľudia s postihnutím alebo s migrantským pôvodom, sú vystavené stálym výzvam. Pre dobré podmienky pracovnej sily a fungovanie trhov práce je zásadne dôležité zabezpečiť neštandardným a samostatne zárobkovo činným pracovníkom primeraný prístup k sociálnej ochrane. Bulharsku, Estónsku, Maďarsku, Lotyšsku, Portugalsku, Rumunsku a Španielsku sa odporúča prijať opatrenia na zlepšenie pokrytia, primeranosti či účinnosti záchranej sociálnej siete vrátane minimálneho príjmu, zatiaľ čo Chorvátsku a Grécku sa odporúča dokončiť komplexnejšie reformy dávok sociálneho zabezpečenia. V Bulharsku, Estónsku a Fínsku je potrebné zlepšiť prístup k sociálnym službám. Odporúčanie určené Holandsku sa zameriava na podporu primeranej sociálnej ochrany samostatne zárobkovo činných. Českej republike a Lotyšsku sa konkrétne odporúča, aby rozšírili podporu ľudí s postihnutím.

V niekoľkých krajinách sa uskutočňujú reformy systémov zdravotníctva zamerané na to, aby bola zdravotná starostlivosť prístupná všetkým občanom a zároveň nákladovo efektívna a udržateľná. Členské štáty by sa mali ďalej snažiť, aby sa uprednostňovali dôsledne koncipované a všestranné opatrenia a zintenzívnilo prijímanie a uskutočňovanie reforiem zdravotníckych služieb. Na podporu a uskutočnenie reforiem systémov zdravotníctva sú často potrebné ďalšie investície. V tejto súvislosti sa odporúča zvýšiť účinnosť, dostupnosť a udržateľnosť zdravotnej starostlivosti Rakúsku, Bulharsku, Cypru, Českej republike, Grécku, Fínsku, Maďarsku, Taliansku, Lotyšsku, Litve, Malte, Poľsku, Rumunsku, Slovensku a Slovinsku.

Za kľúčový faktor úspešnej koncepcie a realizácie politík sa považuje sociálny dialóg. Zapojením sociálnych partnerov a ďalších zainteresovaných skupín sa zvyšuje miera osvojenia politík, ako aj kvalita a udržateľnosť ich výsledkov. Niektoré členské štáty v nadväznosti na predošlé odporúčania pre jednotlivé krajiny rozšírili príležitosti na štruktúrovaný dialóg a zapojenie zamestnávateľských a odborových zväzov. Hoci jediný referenčný model neexistuje, v niekoľkých ďalších členských štátoch, ako napríklad v Maďarsku, Poľsku a Rumunsku, je priestor na zlepšenie fungovania sociálneho dialógu a väčšie zapojenie sociálnych partnerov do tvorby politík. Chorvátsko a Grécko naďalej čelia veľkým výzvam.

Investície, politiky konkurencieschopnosti a zlepšenie podnikateľského prostredia v prospech zvýšenia produktivity

V súlade s pozitívnym vývojom Investičného plánu pre Európu, tzv. Junckerovho plánu, je pre súčasný aj budúci rast aj naďalej zásadne dôležité vytvoriť komplexný program investícií EÚ. Od spustenia Investičného plánu pre Európu sa zmobilizoval a naďalej mobilizuje veľký objem súkromných a verejných investícií do všetkých strategických odvetví hospodárstva EÚ, ktoré významne podnietili rast a tvorbu pracovných miest. Do mája 2019 mal Junckerov plán priniesť investície v objeme približne 400 miliárd EUR a vytvoriť 750 000 pracovných miest, ktorých počet sa má do roku 2020 zvýšiť na 1,4 milióna. Okrem toho, že Junckerov plán odblokoval investície, vytvoril rad relevantných projektov a zameril sa na to, aby podnikateľské prostredie viac priťahovalo investície.

Fondy EÚ na politiku súdržnosti by sa mali optimálne využívať na podporu investícií v príslušných oblastiach politik. To by zároveň malo pomôcť znížiť v celej EÚ pretrvávajúce regionálne rozdiely. V tomto kontexte poskytujú tohtoročné správy o jednotlivých krajinách a odporúčania pre jednotlivé krajiny konkrétne usmernenia, ktoré sa majú pretaviť do programovania fondov EÚ v budúcom viacročnom finančnom rámci.

Tento rok sa analýza európskeho semestra zamerala na investície, čo umožnilo v členských štátoch vytýčiť investičné priority s najvyššou makroekonomickou návratnosťou a poukázať na tie regulačné a štrukturálne problémy, ktoré bránia dlhodobému potenciálu rastu. Obnova investícií sa v posledných rokoch rôžnila podľa sektorov, krajín aj druhov aktív. Naďalej existujú rozdiely medzi investíciami vo verejnom a v súkromnom sektore: Súkromné investície od roku 2013 stabilne rastú a v súčasnosti sa dostávajú na predkrízový priemer, zatiaľ čo verejné investície sa začali obnovovať až v roku 2017. Okrem toho zatiaľ čo k zvýšeniu investícií došlo vo všetkých členských štátoch, v niektorých z nich sú miery investícií naďalej výrazne pod dlhodobým predkrízovým priemerom.

Rámček Investičné odporúčania pre jednotlivé krajiny a európska politika súdržnosti v období 2021 – 2027

Európska komisia neustále zdôrazňuje, akú dôležitú úlohu zohrávajú investície v účinnom politickom trojuholníku, ktorý zahŕňa aj obozretné fiškálne politiky a štrukturálne reformy.

Zameranie na investície sa v európskom semestri 2019 ďalej prehľbuje. V tomto semestri sa v investičných odporúčaníach pre členské štáty realizuje záväzok Komisie silnejšie prepojiť investície s rozpočtom EÚ, konkrétne s fondmi EÚ na politiku súdržnosti na obdobie 2021 – 2027 pri zohľadnení regionálnych špecifik⁵.

Vďaka silnejšiemu prepojeniu európskeho semestra s fondmi EÚ na politiku súdržnosti sa zlepši a zefektívni ich programovanie, čo prinesie nielen kvalitnejšie a cielenejšie investície, ale následne aj dlhodobu vyššiu produktivitu a rast. Toto praktické prepojenie povedie k racionalizácii súčasných procesov a lepšiemu zosúladeniu koordinácie hospodárskych politik s využívaním fondov EÚ bez toho, aby sa zvýšilo byrokratické zaťaženie.

V analytických podkladoch európskeho semestra získavajú členské štáty aj Komisia efektívne usmernenie pre dialóg o programovaní fondov. V tomto rámčeku je vysvetlené, ako sa má investičné usmernenie európskeho semestra pretaviť do programového procesu.

Semester vychádza z ročného prieskumu rastu na rok 2019, ktorý obsahoval výzvu vo všetkých členských štátoch zlepšiť zacielenie investičných politik. V tohtoročnom zimnom balíku správ o jednotlivých krajinách sa na základe odborného výkladu najnovších hospodársko-sociálnych trendov analyzovali investičné potreby každej krajiny so zameraním na sektorovú konkurencieschopnosť a s osobitnou pozornosťou venovanou podpore inkluzívneho a udržateľného rastu. V náležitých prípadoch sa zohľadnili regionálne a územné rozdiely medzi členskými štátmi. Na základe tejto analýzy Komisia dospela k názoru, ako čo najlepšie využiť fondy na politiku súdržnosti na obdobie 2021 – 2027⁶. Uvádza sa to v prílohách k správam o jednotlivých krajinách (príloha D), v ktorých sú vysvetlené investičné priority týchto fondov. Tieto prílohy majú solídne prispieť k dialógu s členskými štátmi o programovaní. Investičné priority uvedené v prílohe D sú zoradené do troch kategórií (potreby, prioritné potreby a vysoko prioritné potreby) podľa toho, aký majú význam pre sociálno-ekonomický a územný vývoj, pričom zohľadňujú požiadavky na tematické zameranie stanovené v návrhoch Komisie týkajúcich sa fondov na politiku súdržnosti na obdobie 2021 – 2027. Prílohy už boli spolu s ostatnými analytickými závermi správ o jednotlivých krajinách predstavené členským štátom a odštartovali dialóg o programovaní ďalšej generácie fondov na politiku súdržnosti EÚ, ktorý má vyústiť do čo najrýchlejšieho prijatia programových dokumentov.

Komisia predstavila v tohtoročnom jarnom balíku svoj návrh na odporúčania pre jednotlivé krajiny. Odporúčania pre jednotlivé krajiny sú poňaté podstatne širšie ako investičné usmernenia v prílohách k správam o jednotlivých krajinách. Odporúčania sa vzťahujú na reformné a investičné potreby celého hospodárstva. Možno ich splniť tak finančnými, ako aj regulačnými opatreniami. Stojí za to zdôrazniť, že z fondov EÚ nemožno financovať všetky investičné potreby členských štátov, ale možno z nich významne prispieť k riešeniu výziev,

⁵ Oznámenie Komisie „Moderný rozpočet pre Úniu, ktorá chráni, posilňuje a obraňuje,“ COM(2018) 321 final.

⁶ Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond+ a Kohézny fond.

ktoré sa zistili v rámci semestra, a zohľadniť pritom ich špecifiká (napríklad tematické zameranie).

Hoci odporúčania pre jednotlivé krajiny sa rozsahom aj podrobnosťou rôznia, sú v súlade s investičnými usmerneniami uvedenými v prílohách k správam o jednotlivých krajinách výhradne zameranými na tie investičné potreby, ktoré sa majú spolufinancovať z fondov EÚ na politiku súdržnosti.

Súčasťou budúcich cyklov európskeho semestra bude monitorovanie pokroku dosiahnutého pri vykonávaní investičných aspektov všetkých odporúčaní pre jednotlivé krajiny. Toto monitorovanie príspevku fondov na politiku súdržnosti v období 2021 – 2027 k odporúčaniam pre jednotlivé krajiny sa bude zakladať na informáciách, ktoré sa zhromaždia v rámci zavedených fór a procesov (výročné hodnotiace zasadnutia a správy, monitorovacie výbory).

V celej EÚ pretrvávajú investičné prekážky. Motiváciu firiem investovať a prerozdeľovanie prostriedkov vo všeobecnosti utlmujú regulačné úskalia, inštitucionálne nedostatky a prekážky vstupu, činnosti a výstupu. Komisia sa zaoberá a bude sa aj naďalej zaoberať regulačnými a administratívnymi prekážkami na národnej aj európskej úrovni. Iniciatívy na úrovni EÚ a štrukturálne reformy v členských štátoch sa vzájomne dopĺňajú. Napriek tomu, že pri riešení investičných prekážok sa na národnej aj európskej úrovni dosiahol pokrok, vo všetkých krajinách a oblastiach politik pretrvávajú významné prekážky. Napríklad v Taliansku sú malé stredné podniky a inovatívne firmy obmedzované pri investovaní náročným prístupom k financovaniu, zatiaľ čo verejné orgány nemôžu naplno investovať v dôsledku nedostatku administratívnych kapacít a neistoty v uplatňovaní pravidiel verejného obstarávania. V Bulharsku patrí aj naďalej k hlavným prekážkam investícií nedostatok žiaducich zručností, inštitucionálne nedostatky a regulačná neistota. V Poľsku je stále na príťaž nestabilné regulačné prostredie a v niektorých sektoroch nedostatok pracovnej sily s primeranými zručnosťami. Na Cypre patria k hlavným prekážkam oslabené podnikateľské prostredie a prístup k financovaniu.

Investície si v podnikateľskom prostredí vyžadujú atmosféru dôvery, predvídateľnosti a právnej istoty, ako aj dodržiavanie zásad právneho štátu. V niektorých členských štátoch, napríklad v Rakúsku, na Slovensku a v Slovinsku, došlo k výrazným regulačným zlepšeniam, hoci zostal priestor aj na ďalšie. Podnikateľské prostredie vylepšujú aj globálni konkurenti, takže reformy je potrebné neustále aktualizovať, aby sme si zachovali konkurenčný náskok. Pre zachovanie investične vhodného prostredia sú najdôležitejšie regulačná stabilita, predvídateľnosť a vysoko kvalitné inštitúcie založené na dodržiavaní zásad právneho štátu vrátane účinných a nezávislých justičných systémov. Právny štát, účinné justičné systémy a boj proti korupcii zlepšia podnikateľské prostredie prostredníctvom dlhodobých prínosov vo forme investícií a pracovných miest. Niektoré členské štáty pokračujú v boji proti korupcii, ale vo viacerých členských štátoch je táto otázka aj naďalej naliehavá a negatívne vplýva na podnikateľské prostredie aj investície. Kľúčovým cieľom je naďalej posilňovať účinnosť vyšetrovania a stíhania korupcie a zlepšovať jej prevenciu. Odporúčania zamerané na tieto otázky dostali Česká republika, Chorvátsko, Maďarsko, Taliansko, Malta, Cyprus a Slovensko.

Efektívne verejné správy a ďalšie znižovanie administratívnej záťaže prispievajú ku konkurencieschopnosti európskych firiem. Administratívne zaťaženie aj naďalej spomaľuje investície, inováciu a rast spoločností. Najviac zápasia s ťažkosťami a neefektívnosťou verejnej správy menšie a vysoko inovatívne spoločnosti. Tento rok dostali odporúčania, aby znížili zaťaženie a zlepšili rôzne aspekty efektívnosti a kvality verejnej správy, a najmä

zefektívnili verejné obstarávanie, napríklad Belgicko, Cyprus, Chorvátsko, Česká republika, Maďarsko, Lotyšsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko a Španielsko. Zrýchlením digitalizácie sa zabezpečí vysoká úroveň verejných služieb pre starnúce obyvateľstvo a štátne rozpočty pod tlakom. Predpokladom dlhodobu udržateľného rastu je vyriešiť nedostatky v rámci boja proti korupcii a praniu špinavých peňazí, a tým zabezpečiť zdravé hospodárske riadenie.

Zásadnou prekážkou investícií môže byť nedostatok zručností a nesúlad medzi ich ponukou a dopytom. V tomto ohľade investície do ľudí dôležitým spôsobom dopĺňajú investície do inovácie, výskumu a infraštruktúry a majú pozitívnu návratnosť v podobe ľudského kapitálu, vyššej zamestnateľnosti pracovnej sily a silnejšej sociálnej súdržnosti. Tie sa potom prejavujú na lepších a odolnejších hospodárskych výsledkoch. Zvyšovanie úrovne zručností a ich zosúladenie s požiadavkami trhu práce zohrávajú kľúčovú úlohu najmä pri zvyšovaní produktivity a prispôsobivosti pracovnej sily. Riziko nedostatku zručností a ich nesúladu s dopytom na trhu je pre spoločnosť hospodársky aj sociálne nákladné v podobe premárnených príležitostí na rast a čoraz obmedzenejších možností niektorých skupín obyvateľstva zamestnať sa. Jeho prevencii a zníženiu môžu pomôcť dobre fungujúce a inkluzívne systémy vzdelávania a odbornej prípravy.

Pre európsky rast je zásadne dôležité posilniť výskumné a inovačné činnosti. V mnohých členských štátoch a regiónoch existuje široký priestor na posilnenie spolupráce medzi podnikmi (najmä malými a strednými podnikmi), akademickým prostredím, výskumom a predstaviteľmi verejného sektora, napríklad v Bulharsku, Estónsku, Lotyšsku, Litve a Rumunsku. Vďaka verejnej podpore na prelomové inovácie a zakladanie a rozširovanie firiem s vysokým rastom v zdravých rámcových podmienkach pre podnikový výskum a vývoj vznikajú trhové príležitosti a zvyšuje sa inovačná kapacita hospodárstva.

V Európskej únii je digitalizácia politickou prioritou, no v mnohých členských štátoch sú potrebné ďalšie rýchle opatrenia. Digitalizácia kľúčovou mierou povzbudzuje produktivitu, konkurencieschopnosť a rast. V digitálnej transformácii zaostávajú najmä tradičné odvetvia a malé a stredné podniky. Tento proces sa musí v EÚ ako celku zrýchliť. Na to je potrebná primeraná podpora. Vyžaduje si to lepšie zosúladiť politiky Únie, členských štátov aj regiónov, spojiť verejné a súkromné prostriedky v prospech zvýšenia investícií a dosiahnuť vyššiu mieru súčinnosti v digitálnej ekonomike a spoločnosti.

Na rast a tvorbu pracovných miest majú nepriaznivý vplyv nedostatky v environmentálnej a energetickej infraštruktúre. Prechod na uhlíkovo neutrálnu obehovú hospodárstvo, ktoré efektívne využíva zdroje, a s ním súvisiaci proces dekarbonizácie si vyžadujú značné investície. Vo viacerých členských štátoch je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie o splnenie cieľov v oblasti emisií skleníkových plynov, najmä v Rakúsku, na Cypre, vo Francúzsku, v Nemecku, na Malte, v Holandsku a Poľsku. V mnohých členských štátoch sú žiaduce ďalšie investície do vodnej a odpadovej infraštruktúry. Ciele EÚ v týchto oblastiach budú na dosah, ak sa okrem verejných investícií zavedú stimuly ďalších súkromných investícií. Rozšírenie obehového hospodárstva si bude vyžadovať aj regionálne a miestne verejné investície, aby sa mohli transformovať niektoré výrobné procesy.

Potreby kapitálových investícií sa v členských štátoch rôznia. Fixné kapitálové investície sú potrebné v sektoroch, regiónoch a krajinách, ktoré majú aktualizovať výrobné kapacity. Týka sa to najmä zaostalých regiónov, aby mohli pokračovať v dobiehaní. Okrem toho vyspelé regióny a odvetvia ako automobilový priemysel potrebujú investície na urýchlenie technologických zmien, aby mohli čeliť novým výzvam. Naprieč spektrom sú zvlášť potrebné investície do nehmotného kapitálu, aby sa zjednodušilo prijímanie nových technológií.

Niekoľko členských štátov dosiahlo ďalší pokrok v upevňovaní finančnej stability. Prijali opatrenia na zníženie miery nesplácaných úverov, posilnenie rámcov dohľadu a zlepšenie rámcov pre platobnú neschopnosť. Napriek tomu, že miera nesplácaných úverov sa za posledný rok výrazne znížila, niekoľko členských štátov ju má ešte stále vysokú. Pod vplyvom vysokého podielu nesplácaných úverov, nevhodných podnikateľských modelov (v niekoľkých prípadoch), preplnenosti bankových trhov a nestability finančného trhu (ktorá sa znovu prejavila v prvej polovici roku 2018) aj naďalej stagnuje ziskovosť bánk. V niekoľkých členských štátoch je aj naďalej problematický dohľad a presadzovanie rámcov v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí; v tomto zmysle sú odporúčania pre jednotlivé krajiny určené Bulharsku, Dánsku, Estónsku, Lotyšsku, Malte a Švédsku. Bulharsku, Cypru, Írsku, Taliansku a Portugalsku sú určené odporúčania, aby pokračovali v znižovaní podielu nesplácaných úverov. Okrem toho sa Bulharsku a Cypru odporúča, aby posilnili dohľad nad nebankovými finančnými sektormi.

Vývoj na trhu s obytnými nehnuteľnosťami môže ovplyvniť finančnú stabilitu, a preto si v niektorých členských štátoch vyžaduje opatrenia . Nehnuteľnosť na bývanie je často najvyššou majetkovou hodnotou domácností a úvery na bývanie tvoria veľkú časť celkovej sumy úverov v hospodárstve. Okrem toho je v niekoľkých členských štátoch čoraz väčší problém s nedostatkom primeraného a cenovo dostupného bývania. V tejto súvislosti sa Írsku, Luxembursku, Holandsku, Švédsku a Spojenému kráľovstvu odporúča odstrániť prekážky dostupnosti bývania a deformácie trhu s obytnými nehnuteľnosťami. Keďže vysoké úrovne súkromného dlhu môžu znásobiť pohyby na trhu s obytnými nehnuteľnosťami, pre finančnú stabilitu je dôležité, aby sa vysoká zadlženosť domácností znížila. Preto sa Holandsku a Švédsku odporúča, aby znížili zvýhodňovanie dlhu, ktoré vzniklo najmä v dôsledku daňového systému, napríklad odpočítateľnosti hypotekárnych úrokov.

4. EURÓPSKY SEMESTER: SPOLOČNÉ ÚSILIE INŠTITÚCIÍ EÚ A ČLENSKÝCH ŠTÁTOV

Členské štáty vytvorili európsky semester počas hospodárskej krízy s cieľom celoročne koordinovať svoje hospodárske politiky a riešiť príslušné ekonomické a sociálne výzvy. Dnes predstavuje európsky semester jedinečnú platformu na dialóg o hospodárskej politike s členskými štátmi EÚ a medzi nimi navzájom. Umožňuje Komisii a členským štátom nepretržite koordinovať priority hospodárskej politiky. Európsky semester ako súčasť rámca hospodárskeho riadenia monitoruje, zamedzuje a napráva ekonomické trendy, ktoré by mohli oslabiť národné hospodárstva alebo EÚ ako celok. Komisia je v nepretržitom multilaterálnom a bilaterálnom kontakte s členskými štátmi, a to aj v ich hlavných mestách prostredníctvom úradníkov pre európsky semester.

Tento dialóg vedie k vypracovaniu spoločnej analýzy Komisie a členských štátov EÚ. Odporúčania Komisie každoročne schvaľuje Európska rada a po diskusii s inými relevantnými zloženiami Rady ich formálne prijíma Rada pre hospodárske a finančné záležitosti.

Komisia vytvorila nástroje, ktorými členským štátom pomáha splniť odporúčania pre jednotlivé krajiny. Napríklad služba na podporu štrukturálnych reforiem pomáha krajinám EÚ pri koncipovaní a uskutočňovaní štrukturálnych reforiem, keď sa usilujú podporiť tvorbu pracovných miest a udržateľný rast. V spolupráci s príslušnými útvarmi Komisie koordinuje členské štáty EÚ a poskytuje im individuálne prispôbenú technickú podporu. Táto podpora sa poskytuje najmä cez program na podporu štrukturálnych reforiem. Cieľom je pomôcť krajinám EÚ vybudovať účinnejšie inštitúcie, pevnejšie rámce riadenia a efektívne verejné správy. Vďaka takejto podpore sa zvýšia kapacity krajín EÚ potrebné na koncipovanie a realizáciu politík, ktoré podporujú zamestnanosť a udržateľný rast. Ďalším stimulom reforiem by mohol byť rozpočtový nástroj na konvergenciu a konkurencieschopnosť, o ktorom sa v súčasnosti diskutuje v Euroskupine a ktorý nadväzuje na návrh Komisie týkajúci sa nového programu na podporu reforiem vo viacročnom finančnom rámci na obdobie 2021 – 2027.

Konečnú zodpovednosť za plnenie odporúčaní pre jednotlivé krajiny majú členské štáty.

5. ĎALŠÍ POSTUP

Komisia vyzýva Radu, aby schválila navrhovaný prístup pre odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019 – 2020 a súvisiace rozhodnutia v rámci Paktu stability a rastu.

Komisia zároveň vyzýva členské štáty, aby ich v dialógu so sociálnymi partnermi, organizáciami občianskej spoločnosti a ďalšími zainteresovanými subjektmi na všetkých úrovniach v plnej miere a včas splnili. Komisia bude s členskými štátmi a ich zainteresovanými stranami naďalej v celom procese semestra spolupracovať, aby si ho do veľkej miery osvojili, účinne naň naviazali a splnili príslušné odporúčania. Zároveň prostredníctvom služby na podporu štrukturálnych reforiem je Komisia pripravená členským štátom na požiadanie poskytnúť podporu a pomôcť ich orgánom, aby čo najlepšie využili finančné prostriedky EÚ.

Odporúčania pre jednotlivé krajiny v rámci európskeho semestra a východisková analýza uvedená v správach o jednotlivých krajinách predstavujú príslušný analytický základ, na ktorom je postavené programovanie fondov EÚ na politiku súdržnosti v období 2021 – 2027. Európska komisia a členské štáty by mali pokračovať v diskusiách, aby sa v súlade s analýzou a odporúčaniami semestra podarilo úspešne naprogramovať finančné prostriedky EÚ.

TABUĽKA 1 – PREHĽAD OTÁZOK ZAHRNUTÝCH V ODPORÚČANIACH PRE JEDNOTLIVÉ KRAJINY NA ROK 2019

Všeobecná kategória	Oblasti politik	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	EL*	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	UK		
Verejné financie a zdaňovanie	Fiškálna politika a fiškálne riadenie																														
	Dlhodobá udržateľnosť verejných financií vrátane dôchodkov																														
	Zníženie daňového zaťaženia práce																														
	Rozšírenie daňového základu																														
	Zníženie zvýhodňovania dlhu																														
	Boj proti daňovým podvodom, zlepšenie daňovej správy a boj proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam																														
Finančný sektor	Finančné služby																														
	Trh s obytnými nehnuteľnosťami																														
	Prístup k financovaniu																														
	Súkromná zadlženosť																														
Trh práce, vzdelávanie a sociálne politiky	Právne predpisy na ochranu životného prostredia a rámec pre pracovné zmluvy																														
	Dávky v nezamestnanosti																														
	Aktívne politiky trhu práce																														
	Motivácia pracovať, tvorba pracovných miest, účasť na trhu práce																														
	Mzdy a ich stanovovanie																														
	Starostlivosť o deti																														
	Zdravie a dlhodobá starostlivosť																														
	Znižovanie chudoby a sociálne začleňovanie																														
	Vzdelávanie																														
	Zručnosti a celoživotné vzdelávanie																														
Štrukturálne politiky	Výskum a inovácia																														
	Hospodárska súťaž a regulačný rámec																														
	Hospodárska súťaž v sektore služieb																														
	Telekomunikácie, poštové služby a miestne verejné služby																														
	Energetika, zdroje a zmena klímy																														
Verejná správa a podnikateľské prostredie	Doprava																														
	Podnikateľské prostredie																														
	Rámec platobnej neschopnosti																														
	Verejná správa																														
	Štátne podniky																														
	Civilná justícia																														
Tieňové hospodárstvo a korupcia																															

*Nezahŕňa sa odporúčanie pokračovať v reformách a dokončiť ich v súlade so záväzkami po skončení programu, ktoré boli prijaté na zasadnutí Euroskupiny 22. júna 2018.

 Politiky zahrnuté do CSR 2019